

Sprawozdanie z działalności Komisji Prasoznawczej Oddziału PAN w Krakowie za rok 2021

*A report on the work of the Commission of Press
Studies of the Cracow Branch of the Polish Academy
of Sciences in 2021*

„Rocznik Historii Prasy Polskiej” z 70 punktami!

W tym roku przypada 50. rocznica powołania do życia Komisji Prasoznawczej Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Krakowie w celu integrowania środowiska naukowego Krakowa, inicjowania badań naukowych oraz wdrażania i upowszechniania ich wyników. Stopniowo do prac Komisji włączali się badacze z innych ośrodków akademickich w Polsce. Komisja Prasoznawcza stała się forum wymiany intelektualnej początkowo prasoznawców, by ewoluować do najszerzej pojętego medioznawstwa.

Wszechobecna konwergencja mediów w naturalny sposób poszerzyła krąg zainteresowań badaczy o media — stare: radio, telewizja, pisma drukowane i — nowe (Internet) oraz nowe nowe media, np. platformy internetowe, gry, a także zagadnienia z zakresu public relations. Comiesięczne posiedzenia Komisji pozwalają w trakcie dyskusji wyłaniać nowe sposoby opisu otaczającego nas świata, obejmujące zjawiska znajdujące się na pograniczu multimediiów, komunikacji społecznej i informatyki oraz rozstrzygać kwestie metodologiczne. To ważne, gdyż nowe media spełniają funkcję dziedzictwa kulturowego, gromadzą wiedzę i archiwizują rzeczywistość. A do nas, badaczy, należy ukazywanie i wyjaśnianie specyficznych cech nowych i nowych nowych mediów, takich jak wzajemne powiązania, dostęp do indywidualnych użytkowników, którzy mogą występować zarówno w roli nadawców, jak i odbiorców, interaktywność, wszechobecność, różnorodność sposobów użycia i otwarcia, delokaliza-

cja, intertekstualność, unifikacja form i gatunków prasowych, radiowych, telewizyjnych oraz internetowych. Kontynuujemy również tradycję historycznych spotkań.

W związku z jubileuszem w październiku 2022 roku planowana jest międzynarodowa konferencja naukowa pn. „Czasopismo versus książka”, w ostateczności online, gdyby sytuacja pandemiczna nie pozwoliła na inną formę spotkania. Poza tym, pomimo niedogodności i ograniczeń wynikających z pandemii COVID-19, Zarząd Komisji zamierza uczcić ten okrągły jubileusz numerem specjalnym „Rocznika Historii Prasy Polskiej”, w którym zostanie ukazany wachlarz zainteresowań naukowych członków Komisji, a także zorganizować uroczyste spotkania i celebrować swoje święto. 50 lat funkcjonowania w zmieniających się w Polsce warunkach społeczno-polityczno-gospodarczych jest imponujące, zważywszy na fakt, że praca wszystkich związanych z Komisją Prasoznawczą osób pozostaje bezpłatna. Można zaryzykować stwierdzenie, że tych ludzi połączyła pasja nauki, uprawiania jej wspólnie i dzielenia się jej wynikami.

Rok 2021 był 49. rokiem działalności Komisji Prasoznawczej. Obecnie Komisja liczy 30 członków reprezentujących najważniejsze ośrodki akademickie w Polsce (m.in. Białystok, Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków, Opole, Rzeszów, Toruń, Wrocław). Ponieważ ma ugruntowaną pozycję w świecie naukowym, badacze z różnych ośrodków akademickich związani z prasoznawstwem, czy szerzej, jak wspomniano wcześniej, z mediami, poprzez rozmaite formy podejmują współpracę na różnych obszarach swojej aktywności.

Komisja pracowała pod kierunkiem Zarządu w składzie:

- przewodniczący honorowy: prof. dr hab. Krzysztof Woźniakowski,
- przewodniczący: prof. dr hab. Grażyna Wrona,
- wiceprzewodniczący: prof. dr hab. Grażyna Gzella,
- sekretarz naukowy: prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk,
- członkowie: dr hab. Grzegorz Nieć, prof. UP,
dr hab. Michał Rogoż, prof. UP,
- sekretarz techniczny: dr Renata Zajac.

Ze względu na sytuację pandemiczną nie mogły się odbywać stacjonarne posiedzenia Zarządu, dlatego też podjęte zostały decyzje w sprawie zwoływania w miarę potrzeb zdalnych spotkań, podobnie jak posiedzeń redakcji „Rocznika Historii Prasy Polskiej”. W minionym roku odbyły się cztery spotkania Zarządu poświęcone bieżącym sprawom organizacyjnym oraz harmonogramowi posiedzeń naukowych.

Podstawową formą działalności Komisji były nadal posiedzenia naukowe, w czasie których prezentowano badania koncentrujące się wokół różnych zagadnień: problematyki historycznoprasowej (polskiej i obcej), współczesnych zagadnień prasoznawstwa, medioznawstwa oraz różnych aspektów prawnych funkcjonowania mediów w Europie.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 posiedzeń naukowych Komisji Prasoznawczej, w trakcie których ogłoszono 9 referatów. Sześć odbyło się on-line a

pomocą platformy Microsoft Teams, metody wypracowanej w roku ubiegłym, a trzy hybrydowo z możliwością uczestniczenia w siedzibie Oddziału PAN w Krakowie przy ul. św. Jana 28.

Wykaz posiedzeń naukowych wraz z tytułami wystąpień zawiera poniższe zestawienie:

Posiedzenia naukowe Komisji Prasoznawczej PAN

Oddział w Krakowie — 2021 rok

- 13.01.2021 [on-line]** — prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, *„Zeszyty Naukowe PUNO” — pomost pomiędzy uczonymi na emigracji i w Polsce;*
- 10.02.2021 [on-line]** — dr hab. Bogdan Fischer, prof. UP, *Sztuczna inteligencja w mediach;*
- 10.03.2021 [on-line]** — dr hab. Michał Rogoż, prof. UP, *„Płomyczek Afrykański” (1943–1945) jako narzędzie edukacji kulturowej polskich dzieci w Afryce Wschodniej;*
- 14.04.2021 [on-line]** — dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska, *Między sercem a komponentami marki medialnej — o multiplatformizacji polskiej prasy społeczno-politycznej;*
- 12.05.2021 [on-line]** — dr hab. Katarzyna Gajlewicz-Korab, *Drukowane magazyny telewizyjne w dobie cyfryzacji. Analiza komparatystyczna na przykładzie Polski i Francji;*
- 9.06.2021 [on-line]** — dr Przemysław Ciszek, *Polskie media o grach wideo 1990–2020;*
- 13.10.2021 [hybrydowo]** — prof. dr hab. Grażyna Wrona, *Prasa w retoryce politycznej: analiza na przykładzie Sprawozdań stenograficznych z posiedzeń Sejmu 1919–1939;*
- 10.11.2021 [hybrydowo]** — dr hab. Olga Dąbrowska-Cendrowska, prof. UJK, *Sylwetki polityków w prasie kobiecej w Polsce w latach 1990–2019. Zarys projektu badawczego;*
- 8.12.2021 (340) [hybrydowo]** — dr hab. Agnieszka Cieślíkowa, prof. IH PAN, *Berlińscy korespondenci międzywojennej prasy polskiej: szkic do portretu zbiorowego.*

W posiedzeniach wzięło udział łącznie 204 uczestników, czyli o 34 osoby więcej niż w roku ubiegłym — z różnych ośrodków akademickich w kraju. Sytuacja pandemiczna uniemożliwiła zapraszanie z referatami gości zagranicznych. Pomimo przewagi spotkań on-line dostrzegamy wzrost — w stosunku do ubiegłego roku — zainteresowania naszymi debatami naukowymi uczestników posiedzeń Komisji Prasoznawczej.

Przy organizacji posiedzeń naukowych współpracowaliśmy również z Instytutem Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie.

Organem Komisji jest „Rocznik Historii Prasy Polskiej”, wydawany wspólnie przez PAN i Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie. Funkcję redaktora naczelnego nadal pełni prof. dr hab. Grażyna Wrona. Skład kolegium redakcyjnego się nie zmienił od ubiegłego roku. Tworzą je, poza redaktorem naczelnym: prof. dr hab. Jerzy Jarowiecki (redaktor honorowy), dr hab. Michał Rogoż, prof. UP (redaktor odpowiedzialny, sekretarz redakcji), dr hab. Władysław M. Kolasa, prof. UP (redaktor wersji elektronicznej), prof. dr hab. Krzysztof Woźniakowski, prof. dr hab. Łukasz Sroka oraz sekretarz techniczny dr Ewa Wójcik.

Należy przypomnieć, że „**Rocznik Historii Prasy Polskiej**” w 2019 r. znalazł się na liście czasopism B z 40 punktami. Dzięki nieustająco podnoszonej jakości merytorycznej pisma w ubiegłym roku uzyskał **70 punktów**. W roku 2021 ukazały się zeszyty: 1 (61), 2 (62), 3 (63), 4 (64). Posiedzenia Kolegium Redakcyjnego od marca 2021 r. odbywają się on-line, w zależności od potrzeb. Zeszyt pierwszy dedykowany został prof. dr hab. Krzysztofowi Woźniakowskiemu, długoletniemu przewodniczącemu Komisji Prasoznawczej oraz sekretarzowi „RHPP”, w 70. rocznicę urodzin.

Jolanta Chwastyk-Kowalczyk